

DOM

Afsagt den 11. marts 2015 i sag nr. BS 12-1685/2013:

[Advokat A]
mod
Advokatnævnet
Kronprinsessegade 28
1306 København K

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen, der er anlagt den 30. juli 2013, angår, om en advokat har tilsidesat god advokatskik, ved at undlade at give en klient dels skriftlige opdrags- og prisoplysninger dels oplysninger om mulighederne for at indbringe sagen for et ankenævn, inden advokaten iværksatte syn og skøn efter reglerne i retsplejelovens § 343.

Der har deltaget 3 dommere i afgørelsen af sagen, jf. retsplejelovens § 12, stk. 3, nr. 4.

Sagsøgeren, advokat [A], har nedlagt påstand om, at sanktionen i henhold til sagsøgte, Advokatnævnets, kendelse af 18. februar 2013 i j.nr. 2011-5140 i sagen mod ham principalt ophæves, subsidiært formildes.

Advokatnævnet har påstået kendelsen af 18. februar 2013 stadfæstet.

Oplysningerne i sagen

I Advokatnævnets kendelse af 18. februar 2013 hedder det blandt andet:

”

Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over advokat [A], [bynavn].

Sagens tema:

[Klager] har klaget over, at advokat [A] har tilsidesat god advokatskik i forbindelse med en enterprisesag. [Klager] har bl.a. klaget over, at advokat [A] ikke har draget omsorg for, at der blev tegnet en entrepriseforsikring med retshjælpsdækning, at advokat [A] ikke rådgav

nærmere om 1 års gennemgang, og at advokat [A] i en mangelssag anbefalede isoleret bevisoptagelse i stedet for at indbringe sagen for et ankenævn. For så vidt angår mangelssagen har [klager] klaget over, at advokat [A] ikke afgav skriftlig opdrags- og prisoplysning og ikke gjorde det fornødne for at afdække mulighederne for fri proces.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 21. november 2011.

Sagsfremstilling:

I 2009 blev [klager] af Jordbrugskommissionen pålagt at rovere sit stuehus. [Klager] opnåede kontakt med en entreprenør og agtede at indgå aftale med denne vedrørende det forestående roveringsarbejde. [Klager] kontaktede i denne forbindelse advokat [A], ansat hos Advokatfirma [X], med henblik på at nævnte advokat ydede rådgivning vedrørende entreprise-kontrakten.

Den 22. oktober 2009 skrev advokat [A] mail til [klager]. Af mailen fremgår blandt andet:

”[...]

Jeg skal i øvrigt for en god ordens skyld bekræfte vores aftale om, at jeg yder rådgivning i forbindelse med rovering af din landbrugsejendom. Mit arbejde vil bl.a. bestå af generel rådgivning vedrørende roveringen, herunder reglerne om en passende bolig mv., samt rådgivning i forbindelse med udarbejdelse af en entreprisaftale med den håndværker som du måtte vælge. Jeg vil desuden sørge for den løbende kontakt til Jordbrugskommissionen.

Mit honorar fastsættes som udgangspunkt efter det anvendte tidsforbrug og jeg anslår, at mit samlede honorar i sagen vil beløbe sig til ca. kr. 10.000-15.000 + moms. Jeg skal understrege, at der er tale om et anslået beløb.

[...]”

I november 2009 udarbejdede advokat [A] entreprenørkontrakt, og [klager] anmodede ham også om rådgivning vedrørende en all-risk entrepriserforsikring. Advokat [A] indhentede forsikringstilbud herpå og videresendte dette til [klager].

I december 2009 blev arbejdet færdigmeldt af den udførende entrepre-

nør, og den 28. december 2009 fremsendte advokat [A] en faktura til [klager] for det indtil da udførte arbejde. Denne faktura er betalt og [klager] har ikke klaget over denne del af det af advokat [A] afkrævede salær. Salær-klagen, hvor indklagede er Advokatfirma [X], behandles særskilt.

Den 28. december 2009 fremsendte [klager] en mail til advokat [A]. Af mailen fremgik, at [klager] havde en række reklamationer vedrørende det udførte arbejde.

I perioden 28. december 2009 til 4. januar 2010 udvekslede advokat [A] og entreprenøren mails vedrørende de omhandlede reklamationer. Advokat [A] anbefalede [klager] at tilbageholde en del af entreprisesummen, hvilket hun herefter gjorde.

I november 2010 kontaktede [klager] på ny advokat [A]. Årsagen til henvendelsen var, at [klager] i den mellemliggende periode - uden bistand fra advokat - havde forsøgt at få fastslået omfanget af de påståede fejl og mangler ved den udførte entreprise. Da disse bestræbelser ikke medførte det for [klager] ønskede resultat, kontaktede hun på ny advokat [A].

Den 10. november 2010 fremsendte [klager] en mail til advokat [A]. Af mailen fremgår navnlig følgende:

"[...]

Jeg har brug for mere tid til at samle og udarbejde materiale til sagen til dig. Jeg afleverer materialet på dit kontor snarest muligt.

I [forisringssselskab 1] er mit forsikringsnr. [XXX]. Forsikringsvilkår er [XXX]. Jeg afleverer en kopi af policen og "Vilkår for Hjemforsikring" til dig sammen med det øvrige materiale.

[...]"

I perioden 4. november 2010 til 5. december 2010 fremsendte [klager] en del materiale til advokat [A]. Materialet blev dels fremsendt ved e-mails dels afleveret på advokatkontoret.

I perioden frem til slutningen af marts 2011 gennemgik advokat [A] det fremsendte materiale og udarbejdede flere udkast til syns- og skønstema med henblik på at anmode retten om at tillade en isoleret bevisoptagelse i henhold til retsplejelovens § 343.

Ved e-mail af 14. februar 2011 kommenterede [klager] udkastet til skønstema og spurgte desuden "*Har forsikringselskabet accepteret at betale en del af mine advokatudgifter?*".

Den 18. marts 2011 blev anmodningen om isoleret bevisoptagelse indleveret til Retten, og samtidig skrev advokat [A] til [forsikringselskab 1] og anmodede om tilsagn om retshjælpsdækning til den isolerede bevisoptagelse ved retten. [Forsikringselskab 1] afviste med brev den 22. marts 2011 at yde retshjælp, da en sådan ikke var omfattet af forsikringen. Herefter rettede advokat [A] med brev af 25. marts 2011 henvendelse til [forsikringselskab 2], hvor [klager] bl.a. havde tegnet retshjælpsforsikring.

Den 19. april 2011 skrev [forsikringselskab 2] et brev til advokat [A] og oplyste, at retshjælpsforsikringselskabet ikke ydede dækning til sager, der kunne behandles ved et klagenævn. Advokat [A] fremsendte den 26. april 2011 brevet fra retshjælpsforsikringselskabet til [klager].

Den 27. april 2011 havde advokat [A] en telefonsamtale med [klager]. Umiddelbart efter telefonsamtalen fremsendte advokat [A] en mail til [klager]. Af mailen fremgik blandt andet følgende:

"[...]

Det er utroligt vanskeligt at give et præcist estimat over dine omkostninger ved at køre sagen videre.

Jeg kan oplyse, at vi indtil har haft et tidsforbrug på sagen på ca. kr. 15.000, og såfremt vi skal deltage i en skønsforretning vil vort salær formentlig blive forhøjet med yderligere kr. 10.000-15.000. Skønsmand skal formentlig have ca. kr. 15.000-20.000 for at udarbejde skønsrapporten og såfremt skønsrapporten går os imod vil modparten tillige have krav på sagsomkostninger.

Omfanget af vort salær samt modpartens – såfremt skønsrapporten går dig imod – afhænger naturligvis af den medgåede tid, herunder omfanget af skriftveksling, indholdet af skønsrapporten mv.

Såfremt skønsrapporten stiller sig positivt over for dine indsigelser, vil der naturligvis være mulighed for at få helt eller delvist dækning for omkostningerne hos modparten.

Det bemærkes, at ovennævnte tal blot er anslåede og at der tages forbehold for disse, idet det som nævnt er uhyre vanskeligt at fastslå, hvilke udgifter, der måtte opstå ved at køre sagen videre.

[...]"

Den 6. juni 2011 fremsendte [klager] en mail til advokat [A], hvor hun oplyste, at hun havde tilbagekaldt anmodningen om isoleret bevisoptagelse ved retten. Mailen havde herudover følgende indhold:

"[...]

Jeg fik først kendskab til Byggeriets Ankenævn med din skrivelse af 26. april 2011. Af det materiale jeg har rekvireret fra nævnet fremgår, at jeg som forbruger højst kan komme til at betale 3000 kr. inkl. moms af Ankenævnets udgifter til syn og skøn. Jeg beklager, at jeg ikke allerede i december 2009 blev rådgivet om muligheden for at indbringe mine klager over renoveringsarbejderne for nævnet.

I så fald kunne jeg være sparet for mange omkostninger og jeg ville den gang være stillet bedre i en klagesag end i dag, hvor bygningerne har stået med manglerne i lang tid.

Også med en senere orientering af mig om muligheden for indbringelse for Byggeriets Ankenævn eller en orientering i forsikringsbetingelserne om min manglende mulighed for dækning af retshjælp og underretning af mig derom, før sagen blev indbragt for retten synes at ville have været med til at varetage mine interesser bedre end for nuværende.

[...]

Jeg vælger at indgive sagen til Byggeriets Ankenævn uden advokatbistand, hvorfor jeg har tilbagekaldt sagen fra retten med besked om, at jeg selv personligt indgiver den til Byggeriets Ankenævn og at mine advokater ikke længere skal repræsentere mig i sagen.

[...]"

Den 8. juni 2011 fremsendte advokat [A] faktura til [klager]. Honoraret i henhold til fakturaen udgjorde 15.000 kr. ekskl. moms.

Det er oplyst, at entreprenøren den 18. juli 2011 anlagde retssag ved Retten mod [klager] vedrørende betaling af det udførte arbejde i henhold til entreprisekontrakten.

Under sagens forberedelse anmodede [klager] om, at sagen blev henvist til Byggeriets Ankenævn. Den 10. november 2011 afsagde Retten kendelse om, at sagen ikke blev henvist til Byggeriets Ankenævn. Årsagen hertil var, at det måtte forventes, at en del af bevisførelsen skulle ske ved partsforklaring og vidneforklaringer. En sådan bevisførelse kunne ikke finde sted ved en behandling i Byggeriets Ankenævn. I maj 2012 forligte parterne sagen. Efter det over for Advokatenævnet oplyste, blev sagen forligt på vilkår, at [klager] betalte halvdelen af det påstævnte beløb. Efter det oplyste er forliget opfyldt af [klager].

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

[Klager] har påstået, at advokat [A] har tilsidesat god advokatskik ved at tegne entreprisforsikring uden retshjælpsdækning, at forsømme rådgivning vedrørende 1 års eftersyn, at anbefale isoleret bevisoptagelse i stedet for ankenævnsbehandling, at undlade at fremsende opdrags- og prisoplysning vedrørende mangelssagen, herunder for sent at afsøge mulighederne for retshjælpsdækning, og at undlade at inddrage [klager] i en vurdering af de økonomiske betingelser for fri proces.

Vedrørende tegning af all-risk entreprisforsikring har [klager] anført, at hendes husforsikring med retshjælpsdækning først er tegnet pr. 1. januar 2010, og at det derfor ville have været nyttigt for hende at have en retshjælpsdækning på entreprisforsikringen, hvilket advokat [A] burde have rådgivet om.

Vedrørende rådgivning om 1 års eftersyn har [klager] anført, at et 1 års eftersyn kunne have været en indgang til en dialog med entreprenøren, og at advokat [A] derfor burde have rådgivet om muligheden for at indkalde hertil.

Vedrørende anbefalingen af isoleret bevisoptagelse frem for behandling ved Byggeriets ankenævn har [klager] anført, at advokat [A] fra sagens start burde have rådgivet hende om muligheden for ankenævnsbehandling, særligt under hensyn til den store forskel i omkostningerne ved de to alternativer. Advokat [A] burde være bekendt med, at retshjælpsforsikringsdækning kunne blive afvist med henvisning til muligheden for ankenævnsbehandling, og spørgsmålet om retshjælpsdækning burde derfor straks være afklaret.

Vedrørende manglende opdrags- og prisoplysning har [klager] anført, at hun ikke har modtaget skriftlig orientering om salæret i forbindelse med mangelssagen.

Vedrørende undladelsen af at inddrage [klager] i en vurdering af de økonomiske betingelser for fri proces har [klager] anført, at hun har gæld, som ikke fremgår af SKATs oplysninger, og at advokat [A] burde have talt med hende herom, inden han over for et forsikringsselskab oplyste, at hun ikke opfyldte de økonomiske betingelser for fri proces.

Indklagede:

Advokat [A] har påstået frifindelse og har til støtte herfor anført, at han har varetaget [klagers] interesser grundigt og samvittighedsfuldt, og at han ikke har tilsidesat god advokatskik.

Vedrørende tegning af all-risk entreprisforsikring har advokat [A] anført, at denne ikke er tegnet af ham, og at retshjælpsdækning i øvrigt ville være overflødig, da der var retshjælpsdækning på [klagers] husforsikring.

Vedrørende rådgivning om 1 års eftersyn har advokat [A] anført, at hans opdrag ikke har været som generel byggerådgiver, at 1 og 5 års eftersyn derfor falder uden for hans opgaver, og at 1 års eftersyn i øvrigt er overflødig ved gennemførelse af isoleret bevisoptagelse.

Vedrørende anbefalingen af isoleret bevisoptagelse frem for behandling ved Byggeriets ankenævn har advokat [A] anført, at hans rådgivning var korrekt, da sagen ikke var egnet til ankenævnsbehandling, hvilket understøttes af rettens beslutning om ikke at henvise sagen. Advokat [A] har videre anført, at det vigtigste for [klager] var at sikre bevis for manglernes tilstedeværelse hurtigst muligt, og at dette bedst kunne ske gennem isoleret bevisoptagelse.

Vedrørende manglende opdrags- og prisoplysning har advokat [A] anført, at prisoplysninger er givet skriftligt i oktober 2009, og at [klager] mundtligt er orienteret om at salæret beregnes efter medgået tid og mulighederne for at ansøge om retshjælpsdækning.

Vedrørende undladelsen af at inddrage [klager] i en vurdering af de økonomiske betingelser for fri proces har advokat [A] anført, at oplysningen til forsikringsselskabet herom blev

givet på baggrund af [klagers] oplysninger om hendes økonomiske forhold, og at oplysningen ikke har haft nogen praktisk betydning.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 3 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Når klienten som [klager] er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt salær, om størrelsen af det salær, advokaten agter at beregne sig. Advokatnævnet finder ikke, at den i oktober 2009 fremsendte prisoplysning kan opfylde advokatens forpligtelse, da der er tale om et nyt opdrag med potentiel mulighed for retshjælpsdækning.

Idet advokat [A] ikke har sikret sig, at [klager] skriftligt er blevet orienteret om den måde, hvorpå salæret ville blive beregnet, finder Advokatnævnet, at advokat [A] har tilsidesat god advokatskik.

Advokatnævnet finder endvidere, at advokat [A] af omkostningsmæssige grunde burde have undersøgt mulighederne for at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn, hvorfor advokat [A] også herved har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Den omstændighed, at byretten senere nægtede at henvise sagen til Byggeriets Ankenævn, ændrer ikke herved.

Advokatnævnet finder, at advokat [A] i øvrigt ikke har udvist forsømmelighed ved varetagelsen af opdraget.

Som følge af det anførte pålægger Advokatnævnet i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, advokat [A] en bøde på 10.000 kr.

Advokat [A] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Herefter bestemmes:

Advokat [A] pålægges en bøde på 10.000 kr.

...”

I brevet, som advokat [A] den 25. marts 2011 sendte til [forsikringsselskab] med anmodning om retshjælpsdækning til sagen angående isoleret bevisoptagelse ved Retten i [bynavn], er det blandt andet anført:

” ...

For at sikre dokumentation for ovennævnte mangler, har jeg i samarbejde med min klient udarbejdet vedlagte syns- og skønstema til brug for isoleret bevisoptagelse med henblik på indgivelse af stævning mod modparten.

...”

I brevet af 26. april 2011, som advokat [A] ved sin autoriserede fuldmægtig den 26. april 2011 sendte til [klager] i anledning af afvisningen fra [forsikringsselskab 2] om at yde retshjælpsdækning, er det blandt andet anført:

” ...

Forsikringsselskabet bemærker desuden, at omkostninger i forbindelse med en klagenævns sag ikke er dækket af forsikringen.

Jeg er meget forundret over forsikringsselskabets holdning, og det er ikke et problem jeg er stødt på før i forbindelse med retshjælpsforsikringer.

Jeg skal bemærke, at Byggeriets Ankenævns afgørelser ikke er bindende, og såfremt du måtte få medhold ved ankenævnet vil modparten kunne undslå sig at følge kendelsen, og du vil i det tilfælde alligevel være nødsaget til at forfølge kravet ved de almindelige domstole.

Jeg skal venligst bede dig kontakte mig for en drøftelse af sagens videre forløb, idet jeg bemærker, at syns- og skønsbegæringen i overensstemmelse med vores aftale er afsendt til retten i slutningen af marts 2011.

Jeg ser frem til at høre fra dig.

...”

Forklaringer

Advokat [A] har forklaret, at han var opmærksom på reglerne om forbrugeroplysning, da [klager] blev hans klient. Han skrev

derfor til klienten om de opgaver, han skulle udføre, og skønnede en pris. Han var blevet advokat et halvt år forinden og havde derfor reglerne present. [Klager] havde fået et påbud fra Jordbrugskommissionen om at istandsætte sin landbrugsejendom. Han talte med hende om sagen og rådgav hende efter bedste evne. Ejendommen skulle renoveres. Der skulle derfor laves en entreprisekontrakt, ligesom der skulle være en dialog med myndighederne. Når ejendommen var renoveret og håndværkerne færdige, var det tanken, at hans arbejde skulle afsluttes. Han skrev til [klager] på afleveringstidspunktet og fik oplyst, at der var mangler ved arbejdet. Han opfattede det som en afkræftelse af, at sagen var afsluttet. Han både mailede og talte med sin klient pr. telefon, og der var en løbende forventningsafstemning. De drøftede ikke retshjælpsdækning på dette tidspunkt. De drøftede kun, hvad klienten skulle gøre med hensyn til betaling af entreprisensummen, herunder at hun skulle tilbageholde en del af byggesummen med henblik på at opnå en forligsmæssig løsning. De var slet ikke nået så langt i december 2009, at de overvejede en retssag. De reklamerede primo 2010 over for entreprenøren, og han talte med sin klient om, hvordan de kom videre. Det var vinter, og klienten havde en opfattelse af, at naboen begik hærværk på hendes ejendom, og at dette eventuelt foregik i samarbejde med entreprenøren. Han fokuserede på, [klager] sikrede sig dokumentation for manglerne og anbefalede, at hun fik foretaget en byggeteknisk vurdering. Klienten henvendte sig i den forbindelse til [selskab Y], og han afventede derefter at høre fra hende igen. Fra februar 2010 til efteråret 2010 skete der ikke noget i sagen. I hans hoved sluttede sagen aldrig. Han havde en forventning om at høre fra [klager], om end han i august 2010 begyndte at overveje, om sagen var afsluttet. Sagen kom aldrig på arkiv, men blev fremnoteret herpå. Han tænkte ikke over, at beløbet i hans oprindelige salæroverslag var brugt op. Mangelssagen var en naturlig forlængelse af den oprindelige sag, og klienten ville gerne have, at han fortsatte som hendes advokat. Der var ikke tale om en ny sag for nogen af parterne. Han tænkte derfor ikke på at give nye prisoplysninger. Han syntes ikke, at sagen ændrede karakter, blot fordi der nu kunne blive tale om retshjælpsdækning. I efteråret 2010 ringede [klager] og oplyste, at det ikke var lykkedes [selskab Y] at sikre manglerne. Herefter sendte hun en masse materiale til ham, og de talte om, hvordan de kom videre. Han anbefalede, at der blev iværksat et syn og skøn via isoleret bevisoptagelse. Dette var den hurtigste og mest smidige måde at sikre sig bevis på. Klienten brugte derefter lang tid på at vende tilbage med materiale til brug for udarbejdelse af skønstemaet. Allerede i efteråret 2010 talte de om muligheden for retshjælpsdækning, ligesom han nævnte muligheden for at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn. Han har flere gange været involveret i sager for Byggeriets Ankenævn og kender derfor reglerne om indbringelse for nævnet. Det var ikke det optimale for klienten i den pågældende sag på grund af sagsbehandlingstiden og det dårlige bevis, der kunne tilvejebringes via nævnsbehandlingen. Modparten ville desuden i visse tilfælde ikke være bundet af en afgørelse fra nævnet. Han mener, at drøftelsen herom med klienten må være sket i efteråret 2010. Det er således ikke korrekt, at [klager] først hørte om Byggeriets Ankenævn i april 2011. Han var bekendt med, at mulig-

heden for ankenævnsbehandling kunne være en hindring for retshjælpsdækning. Han drøftede spørgsmålet om indbringelse af sagen for ankenævnet med sin principal, advokat [B]. Det blev hen ad vejen sværere og sværere at få en fornuftig dialog med klienten. Han husker ikke ordret, hvad han rådgav hende om, men han føler sig overbevist om, at han rådgav hende om ankenævnsbehandling. Han mener desuden, at det var det rigtige, at sagen ikke blev indbragt for ankenævnet. Han anmeldte først sagen til retshjælpsforsikringsselskabet i marts 2011. Hans erfaring er, at forsikringsselskaberne altid beder om detaljerede oplysninger om sagerne, og han ventede derfor med at anmelde sagen, indtil skønstemaet var ved at falde på plads i marts 2011. Da forsikringsselskaberne afviste retshjælpsdækning, fortsatte udarbejdelsen af skønstemaet, og der skete intet fra klientens side i den forbindelse. Først 1½ måned senere besluttede klienten at trække sagen tilbage fra retten og afslutte deres samarbejde. Hun var da blevet stævnet af entreprenøren for betaling af den resterende enterprisesum. Senere indbragte hun sagen for Byggeriets Ankenævn. Efter rettens afgørelse om, at sagen ikke skulle afvente behandlingen i ankenævnet, fik klienten ny advokat og tilsagn om retshjælpsdækning. Da det i juli 2011 gik op for ham, at han var "i skudlinjen", skrev han en grundig begrundelse for, at sagen ikke var indbragt for ankenævnet. Indtil da var en stor del af rådgivningen sket mundtligt.

Advokat [B] har forklaret, at han var [advokat A's] principal under [advokat A's] behandling af den pågældende sag. [Advokat A] kom på et tidspunkt til ham og spurgte, hvordan han skulle forholde sig til spørgsmålet om retshjælpsdækning og bevissikring. De drøftede i den forbindelse sagens hastende karakter. Han havde dengang ikke tidligere oplevet, at et forsikringsselskab havde afvist dækning som følge af, at sagen kunne indbringes for et ankenævn. Det primære hensyn for dem ved rådgivningen af [klager] var imidlertid at vinde sagen, og han var sikker på, at de nok skulle få retshjælpsdækning på et tidspunkt. Det handlede således ikke om at vælge den ene eller den anden vej, men om at sikre sig bevis. De besluttede derfor at rådgive om ikke at afvente ankenævnet. Hans erfaring var desuden, at det nok ville ende i en retssag alligevel. Også af omkostningsmæssige grunde skulle ankenævnet derfor vælges fra.

Parternes synspunkter

[Advokat A] har til støtte for sin principale påstand gjort gældende, at hans arbejde for klienten bestod i rådgivning i forbindelse med reovering af klientens landbrugsejendom, for hvilket der blev givet skriftligt prisoverslag den 22. oktober 2009. Prisoplysningen fra oktober 2009 angiver eksplicit, at sagen i udgangspunktet ville blive afregnet efter det anvendte tidsforbrug, og det blev i den skriftlige prisoplysning oplyst, at arbejdet ville bestå i "rådgivning i forbindelse med reovering af landbrugsejendommen", og at der således var tale om et "vugge-til-grav"-opdrag. Rådgivningen vedrørende manglerne ved det udførte entreprisearbejde udgjorde derfor ikke et nyt opdrag, men opstod i naturlig forlængelse af det indledende arbejde, herunder

også i tidsmæssig sammenhæng. Det har ikke betydning for vurderingen heraf, at der skete afregning i slutningen af december 2009, idet der var tale om en afregning af det indtil da udførte arbejde. Den eventuelle mulighed for retshjælpsdækning for klageren har ikke betydning for spørgsmålet om, hvorvidt bistand i forbindelse med manglerne udgjorde en "ny sag".

Klienten var derfor tilstrækkeligt orienteret om principperne for sagsøgers salærberegning, hvorfor kravet om afgivelse af skriftlig prisoplysning til forbrugere er overholdt, jf. de Advokatetiske Regler pkt. 15.

[Advokat A] har videre gjort gældende, at den ydede rådgivning, herunder anbefalingen om, at der blev foretaget bevissikring for de påståede mangler i form af isoleret bevisoptagelse efter retsplejeloven, var den mest forsvarlige og hensigtsmæssige løsning for klienten. Han vurderede på baggrund af klientens oplysninger, at sikringen af bindende og hurtig bevisoptagelse skulle have prioritet over den omkostningsrisiko, der lå i ikke forud herfor at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn. Bevisførelsen, der var nødvendig for at løfte klientens bevisbyrde, fandtes ikke at kunne varetages på hensigtsmæssig måde ved Byggeriets Ankenævn, og han vurderede i øvrigt, at sagens karakter gjorde den uegnet til behandling ved Byggeriets Ankenævn, hvilket i øvrigt er bekræftet ved Retten i [bynavns] kendelse af 10. november 2011. Omkostningsrisikoen eller en aktualisering heraf skulle sædvanligvis håndteres i forbindelse med salærfastsættelsen. Beslutningen om at anbefale klienten at iværksætte isoleret bevisoptagelse blev således truffet ud fra en saglig vurdering af og et fagligt skøn over, hvad der bedst tjente klientens interesser. En advokats rådgivning må ikke sættes under regel. Hertil kommer, at [advokat A] rent faktisk undersøgte i forvejen, om sagen i stedet skulle indbringes for Byggeriets Ankenævn, og at han tillige drøftede dette med klienten. Der er således ikke spørgsmål om brud på de advokatetiske regler, men alene et spørgsmål om placering af omkostningsrisiko.

[Advokat A] har derfor ikke tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, ved at anbefale klienten at iværksætte isoleret bevisoptagelse i henhold til retsplejelovens § 343, frem for at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn.

Til støtte for den subsidiære påstand har [advokat A] gjort gældende, at der i den foreliggende sag foreligger undskyldende omstændigheder, der bør tages i betragtning ved sanktionsfastsættelsen, hvorfor Advokatnævnets sanktion skal ændres til en mildere sanktion i form af en irettesættelse eller en mindre bøde.

Advokatnævnet har til støtte for sin påstand gjort gældende, at klageren var forbruger og havde krav på skriftligt og direkte, på klar og entydig måde, at blive oplyst om de vigtigste elementer i den påregnede bistand samt at få besked om størrelsen af salæret, såfremt der på forhånd måtte være fastsat et bestemt salær. Den prisoplysning, som blev fremsendt i oktober 2009, var ik-

ke tilstrækkelig til at opfylde klagerens krav, idet den sag, som prisoplysningen vedrørte, blev afsluttet i december 2009 med fremsendelse af faktura. Klagerens henvendelse sidst på året 2010 vedrørte påståede mangler og var en ny sag i forhold til den afregnede sag. Der var ikke tidsmæssig og indholdsmæssig sammenhæng mellem den afregnede sag og den sag, som klageren senere henvendte sig med, ligesom advokat [A] allerede i december 2009 havde afregnet det beløb på 15.000 kr., som fremgik af det oprindelige prisoverslag. Der er som minimum tale om ”merbistand”. Advokat [A] burde følgelig have givet klageren nye prisoplysninger. Ved at undlade dette har [advokat A] tilsidesat god advokatskik.

Advokatnævnet har videre gjort gældende, at sagen kunne have været indbragt for Byggeriets Ankenævn. Indbringelse af sagen for ankenævnet ville som udgangspunkt være mindre omkostningskrævende end isoleret bevisoptagelse. Advokat [A] burde have drøftet en eventuel indbringelse for Byggeriets Ankenævn med klageren og have vejledt hende om omkostningsmæssige forhold i den forbindelse samt orienteret hende om sine overvejelser. Rettens senere afvisning af at henvise sagen til Ankenævnet har ikke fritaget advokat [A] for af omkostningsmæssige grunde at have undersøgt mulighederne for at indbringe sagen. Ifølge klagerens brev fra juni 2011 hørte hun ikke om Byggeriets Ankenævn før i april 2011. Advokat [A] burde have sikret sig skriftlig dokumentation for, at klageren forstod konsekvensen af dispositionerne. Advokat [A] har således også tilsidesat god advokatskik på dette punkt.

Advokatnævnet har endelig gjort gældende, at sanktionen er passende fastsat. Der foreligger ikke undskyldelige omstændigheder.

Rettens begrundelse og afgørelse

Det må ved afgørelsen lægges til grund, at der i perioden fra januar 2010 til oktober/november 2010 ikke var kontakt mellem klageren og advokat [A] vedrørende spørgsmålet om mangler ved det arbejde, der var udført i henhold til entrepriseaftalen. Det må desuden lægges til grund, at årsagen til den manglende kontakt var, at klageren i den mellemliggende periode - uden advokatbistand - havde forsøgt at fastlægge omfanget af eventuelle mangler ved entreprisen.

Herefter og tillige henset til, at opdraget for advokat [A] i efteråret 2010 skiftede karakter, finder retten, at advokat [A] ved klagerens fornyede henvendelse til ham i efteråret 2010 skulle have foranlediget, at klageren skriftligt blev orienteret om de vigtigste elementer i den påregnede bistand og om den måde, hvorpå hans salær ville blive beregnet. Det bemærkes herved tillige, at det anslåede salær, der fremgik af prisoplysningen fra oktober 2009, allerede i december 2009 var opbrugt. Ved

ikke at have sikret sig, at klageren skriftligt modtog de nævnte salæroplysninger, har advokat [A] tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Efter de forklaringer, der er afgivet af advokat [A] og af advokat [B], lægger retten til grund, at advokat [A] forud for udarbejdelsen af syns- og skønstema overvejede muligheden for at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn, men at overvejelserne resulterede i, at der i stedet skulle gennemføres isoleret bevisoptagelse.

Advokat [A's] forklaring om, at han tillige drøftede spørgsmålet om at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn med klageren, har ikke støtte i de breve, som han sendte til klageren i foråret og sommeren 2011, og modsiges af klagerens mail af 6. juni 2011. Advokat [A] har derfor på det foreliggende grundlag ikke løftet sin bevisbyrde for, at han med klageren har drøftet muligheden for indbringelse af sagen for Byggeriets Ankenævn - som alternativ eller supplement til gennemførelse af isoleret bevisoptagelse.

Advokat [A] har også herved tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Sanktionen er passende fastsat til en bøde på 10.000 kr., idet der er tale om førstegangsforsøelser, og idet der ikke efter rettens opfattelse foreligger sådanne formildende omstændigheder, at bøden i den foreliggende situation bør nedsættes.

Retten tager derfor Advokatnævnets påstand til følge.

Efter sagens udfald skal advokat [A] betale sagens omkostninger til Advokatnævnet med 15.000 kr. Beløbet, der udgør et passende beløb til dækning af Advokatnævnets udgift til advokatbistand under sagen, er eksklusiv moms, idet det er oplyst, at Advokatnævnet er momsregistreret

Thi kendes for ret:

Advokatnævnets kendelse af 18. februar 2013 stadfæstes.

Inden 14 dage skal sagsøgeren, advokat [A], betale sagsomkostninger til Advokatnævnet med i alt 15.000 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Anne Segato

Michael Lyng Jensen

Preben Veng

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Aarhus , den 11. marts 2015.

Mette Nielsen, stedfortræder

København, den 18. februar 2013

J.nr. 2011-5140/LRA/JML
6. advokatreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over [indklagede], [bynavn].

Sagens tema:

[Klager] har klaget over, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik i forbindelse med en enterprisesag. [Klager] har bl.a. klaget over, at [indklagede] ikke har draget omsorg for, at der blev tegnet en entreprisforsikring med retshjælpsdækning, at [indklagede] ikke rådgav nærmere om 1 års gennemgang, og at [indklagede] i en mangelssag anbefalede isoleret bevisoptagelse i stedet for at indbringe sagen for et ankenævn. For så vidt angår mangelssagen har [klager] klaget over, at [indklagede] ikke afgav skriftlig opdrags- og prisoplysning og ikke gjorde det fornødne for at afdække mulighederne for fri proces.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 21. november 2011.

Sagsfremstilling:

I 2009 blev [klager] af Jordbrugskommissionen pålagt at renovere sit stuehus. [Klager] opnåede kontakt med en entreprenør og agtede at indgå aftale med denne vedrørende det forestående renoveringsarbejde. [Klager] kontaktede i denne forbindelse [indklagede], ansat hos Advokatfirma [X], med henblik på at nævnte advokat ydede rådgivning vedrørende entreprisekontrakten.

Den 22. oktober 2009 skrev [indklagede] mail til [klager]. Af mailen fremgår blandt andet:

”[...]

Jeg skal i øvrigt for en god ordens skyld bekræfte vores aftale om, at jeg yder rådgivning i forbindelse med renovering af din landbrugsejendom. Mit arbejde vil bl.a. bestå af generel rådgivning vedrørende renoveringen, herunder reglerne om en passende bolig mv., samt rådgivning i forbindelse med udarbejdelse af en entrepriseaftale med den håndværker som du måtte vælge. Jeg vil desuden sørge for den løbende kontakt til Jordbrugskommissionen.

Mit honorar fastsættes som udgangspunkt efter det anvendte tidsforbrug og jeg anslår, at mit samlede honorar i sagen vil beløb sig til ca. kr. 10.000-15.000 + moms. Jeg skal understrege, at der er tale om et anslået beløb.

[...]”

I november 2009 udarbejdede [indklagede] entreprenørkontrakt, og [klager] anmodede ham også om rådgivning vedrørende en all-risk entrepriseforsikring. [Indklagede] indhentede forsikringstilbud herpå og videresendte dette til [klager].

I december 2009 blev arbejdet færdigmeldt af den udførende entreprenør, og den 28. december 2009 fremsendte [indklagede] en faktura til [klager] for det indtil da udførte arbejde. Denne faktura er betalt og [klager] har ikke klaget over denne del af det af [indklagede] afkrævede salær. Salærklagen, hvor indklagede er Advokatfirma [X], behandles særskilt.

Den 28. december 2009 fremsendte [klager] en mail til [indklagede]. Af mailen fremgik, at [klager] havde en række reklamationer vedrørende det udførte arbejde.

I perioden 28. december 2009 til 4. januar 2010 udvekslede [indklagede] og entreprenøren mails vedrørende de omhandlede reklamationer. [Indklagede] anbefalede [klager] at tilbageholde en del af entreprisesummen, hvilket hun herefter gjorde.

I november 2010 kontaktede [klager] på ny [indklagede]. Årsagen til henvendelsen var, at [klager] i den mellemliggende periode - uden bistand fra advokat - havde forsøgt at få fastslået omfanget af de påståede fejl og mangler ved den udførte entreprise. Da disse bestræbelser ikke medførte det for [klager] ønskede resultat, kontaktede hun på ny [indklagede].

Den 10. november 2010 fremsendte [klager] en mail til [indklagede]. Af mailen fremgår navnligt følgende:

"[...]

Jeg har brug for mere tid til at samle og udarbejde materiale til sagen til dig. Jeg afleverer materialet på dit kontor snarest muligt.

I [forsikringsselskab 1] er mit forsikringsnr. [XXX]. Forsikringsvilkår er [XXX]. Jeg afleverer en kopi af policen og "Vilkår for Hjemforsikring" til dig sammen med det øvrige materiale.

[...]"

I perioden 4. november 2010 til 5. december 2010 fremsendte [klager] en del materiale til [indklagede]. Materialet blev dels fremsendt ved e-mails dels afleveret på advokatkontoret.

I perioden frem til slutningen af marts 2011 gennemgik [indklagede] det fremsendte materiale og udarbejdede flere udkast til syns- og skønstema med henblik på at anmode retten om at tillade en isoleret bevisoptagelse i henhold til retsplejelovens § 343.

Ved e-mail af 14. februar 2011 kommenterede [klager] udkastet til skønstema og spurgte desuden *"Har forsikringsselskabet accepteret at betale en del af mine advokatudgifter?"*.

Den 18. marts 2011 blev anmodningen om isoleret bevisoptagelse indleveret til Retten, og samtidig skrev [indklagede] til [forsikringsselskab 1] og anmodede om tilsagn om retshjælpsdækning til den isolerede bevisoptagelse ved retten. [Forsikringsselskab 1] afviste med brev den 22. marts 2011 at yde retshjælp, da en sådan ikke var omfattet af forsikringen. Herefter rettede [indklagede] med brev af 25. marts 2011 henvendelse til [forsikringsselskab 2], hvor [klager] bl.a. havde tegnet retshjælpsforsikring.

Den 19. april 2011 skrev [forsikringsselskab 2] et brev til [indklagede] og oplyste, at retshjælpsforsikringsselskabet ikke ydede dækning til sager, der kunne behandles ved et klagenævn. [Indklagede] fremsendte den 26. april 2011 brevet fra retshjælpsforsikringsselskabet til [klager].

Den 27. april 2011 havde [indklagede] en telefonsamtale med [klager]. Umiddelbart efter telefonsamtalen fremsendte [indklagede] en mail til [klager]. Af mailen fremgik blandt andet følgende:

”[...]

Det er utroligt vanskeligt at give et præcist estimat over dine omkostninger ved at køre sagen videre.

Jeg kan oplyse, at vi indtil har haft et tidsforbrug på sagen på ca. kr. 15.000, og såfremt vi skal deltage i en skønsforretning vil vort salær formentligt blive forhøjet med yderligere kr. 10.000-15.000. Skønsmand skal formentlig have ca. kr. 15.000-20.000 for at udarbejde skønsrapporten og såfremt skønsrapporten går os imod vil modparten tillige have krav på sagsomkostninger.

Omfanget af vort salær samt modpartens – såfremt skønsrapporten går dig imod – afhænger naturligvis af den medgåede tid, herunder omfanget af skriftveksling, indholdet af skønsrapporten mv.

Såfremt skønsrapporten stiller sig positivt over for dine indsigelser, vil der naturligvis være mulighed for at få helt eller delvist dækning for omkostningerne hos modparten.

Det bemærkes, at ovennævnte tal blot er anslåede og at der tages forbehold for disse, idet det som nævnt er uhyre vanskeligt at fastslå, hvilke udgifter, der måtte opstå ved at køre sagen videre.

[...]”

Den 6. juni 2011 fremsendte [klager] en mail til [indklagede], hvor hun oplyste, at hun havde tilbagekaldt anmodningen om isoleret bevisoptagelse ved retten. Mailen havde herudover følgende indhold:

”[...]

Jeg fik først kendskab til Byggeriets Ankenævn med din skrivelse af 26. april 2011. Af det materiale jeg har rekvireret fra nævnet fremgår, at jeg som forbruger højst kan komme til at betale 3000 kr. inkl. moms af Ankenævnets udgifter til syn og skøn. Jeg beklager, at jeg ikke allerede i december 2009 blev rådgivet om muligheden for at indbringe mine klager over renoveringsarbejderne for nævnet.

I så fald kunne jeg være sparet for mange omkostninger og jeg ville den gang være stillet bedre i en klagesag end i dag, hvor bygningerne har stået med manglerne i lang tid.

Også med en senere orientering af mig om muligheden for indbringelse for Byggeriets Ankenævn eller en orientering i forsikringsbetingelserne om min manglende mulighed for dækning af retshjælp og underretning af mig derom, før sagen blev indbragt for retten synes at ville have været med til at varetage mine interesser bedre end for nuværende.

[...]

Jeg vælger at indgive sagen til Byggeriets Ankenævn uden advokatbistand, hvorfor jeg har tilbagekaldt sagen fra retten med besked om, at jeg selv personligt indgiver den til Byggeriets Ankenævn og at mine advokater ikke længere skal repræsentere mig i sagen.

[...]”

Den 8. juni 2011 fremsendte [indklagede] faktura til [klager]. Honoraret i henhold til fakturaen udgjorde 15.000 kr. ekskl. moms.

Det er oplyst, at entreprenøren den 18. juli 2011 anlagde retssag ved Retten mod [klager] vedrørende betaling af det udførte arbejde i henhold til entreprisekontrakten.

Under sagens forberedelse anmodede [klager] om, at sagen blev henvist til Byggeriets Ankenævn. Den 10. november 2011 afsagde Retten kendelse om, at sagen ikke blev henvist til Byggeriets Ankenævn. Årsagen hertil var, at det måtte forventes, at en del af bevisførelsen skulle ske ved partsforklaring og vidneforklaringer. En sådan bevisførelse kunne ikke finde sted ved en behandling i Byggeriets Ankenævn. I maj 2012 forligte parterne sagen. Efter det over for Advokatnævnet oplyste, blev sagen forligt på vilkår, at [klager] betalte halvdelen af det påstævnte beløb. Efter det oplyste er forliget opfyldt af [klager].

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

[Klager] har påstået, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved at tegne entreprisforsikring uden retshjælpsdækning, at forsømme rådgivning vedrørende 1 års eftersyn, at anbefale isoleret bevisoptagelse i stedet for ankenævnsbehandling, at undlade at fremsende opdrags- og prisoplysning vedrørende mangelssagen, herunder for sent at afsøge mulighederne for retshjælpsdækning, og at undlade at inddrage [klager] i en vurdering af de økonomiske betingelser for fri proces.

Vedrørende tegning af all-risk entreprisforsikring har [klager] har anført, at hendes husforsikring med retshjælpsdækning først er tegnet pr. 1. januar 2010, og at det derfor ville have været nyttigt for hende at have en retshjælpsdækning på entreprisforsikringen, hvilket [indklagede] burde have rådgivet om.

Vedrørende rådgivning om 1 års eftersyn har [klager] anført, at et 1 års eftersyn kunne have været en indgang til en dialog med entreprenøren, og at [indklagede] derfor burde have rådgivet om muligheden for at indkalde hertil.

Vedrørende anbefalingen af isoleret bevisoptagelse frem for behandling ved Byggeriets ankenævn har [klager] anført, at [indklagede] fra sagens start burde have rådgivet hende om muligheden for ankenævnsbehandling, særligt under hensyn til den store forskel i omkostningerne ved de to alternativer. [Indklagede] burde være bekendt med, at retshjælpsforsikringsdækning kunne blive afvist med henvisning til muligheden for ankenævnsbehandling, og spørgsmålet om retshjælpsdækning burde derfor straks være afklaret.

Vedrørende manglende opdrags- og prisoplysning har [klager] anført, at hun ikke har modtaget skriftlig orientering om salæret i forbindelse med mangelssagen.

Vedrørende undladelsen af at inddrage [klager] i en vurdering af de økonomiske betingelser for fri proces har [klager] anført, at hun har gæld, som ikke fremgår af SKATs oplysninger, og at [indklagede] burde have talt med hende herom, inden han over for et forsikringsselskab oplyste, at hun ikke opfyldte de økonomiske betingelser for fri proces.

Indklagede:

[Indklagede] har påstået frifindelse og har til støtte herfor anført, at han har varetaget [klagers] interesser grundigt og samvittighedsfuldt, og at han ikke har tilsidesat god advokatskik.

Vedrørende tegning af all-risk entreprisforsikring har [indklagede] anført, at denne ikke er tegnet af ham, og at retshjælpsdækning i øvrigt ville være overflødig, da der var retshjælpsdækning på [klagers] husforsikring.

Vedrørende rådgivning om 1 års eftersyn har [indklagede] anført, at hans opdrag ikke har været som generel byggerådgiver, at 1 og 5 års eftersyn derfor falder uden for hans opgaver, og at 1 års eftersyn i øvrigt er overflødigt ved gennemførelse af isoleret bevisoptagelse.

Vedrørende anbefalingen af isoleret bevisoptagelse frem for behandling ved Byggeriets ankenævn har [indklagede] anført, at hans rådgivning var korrekt, da sagen ikke var egnet til ankenævnsbehandling, hvilket understøttes af rettens beslutning om ikke at henvise sagen. [Indklagede] har videre anført, at det vigtigste for [klager] var at sikre bevis for manglernes tilstedeværelse hurtigst muligt, og at dette bedst kunne ske gennem isoleret bevisoptagelse.

Vedrørende manglende opdrags- og prisoplysning har [indklagede] anført, at prisoplysninger er givet skriftligt i oktober 2009, og at [klager] mundtligt er orienteret om at salæret beregnes efter medgået tid og mulighederne for at ansøge om retshjælpsdækning.

Vedrørende undladelsen af at inddrage [klager] i en vurdering af de økonomiske betingelser for fri proces har [indklagede] anført, at oplysningen til forsikringsselskabet herom blev givet på baggrund af [klagers] oplysninger om hendes økonomiske forhold, og at oplysningen ikke har haft nogen praktisk betydning.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 3 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Når klienten som [klager] er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse

klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt salær, om størrelsen af det salær, advokaten agter at beregne sig. Advokatnævnet finder ikke, at den i oktober 2009 fremsendte prisoplysning kan opfylde advokatens forpligtelse, da der er tale om et nyt opdrag med potentiel mulighed for retshjælpsdækning.

Idet [indklagede] ikke har sikret sig, at [klager] skriftligt er blevet orienteret om den måde, hvorpå salæret ville blive beregnet, finder Advokatnævnet, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik.

Advokatnævnet finder endvidere, at [indklagede] af omkostningsmæssige grunde burde have undersøgt mulighederne for at indbringe sagen for Byggeriets Ankenævn, hvorfor [indklagede] også herved har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Den omstændighed, at byretten senere nægtede at henvise sagen til Byggeriets Ankenævn, ændrer ikke herved.

Advokatnævnet finder, at [indklagede] i øvrigt ikke har udvist forsømmelighed ved varetagelsen af opdraget.

Som følge af det anførte pålægger Advokatnævnet i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, [indklagede] en bøde på 10.000 kr.

[Indklagede] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Herefter bestemmes:

[Indklagede] pålægges en bøde på 10.000 kr.

På nævnets vegne

Henrik Linde